

Warszawa, dnia 11 października 2024 r.

GP.025.29.2024.KP.2

Dotyczy: SPS-WP.020.204.5.2024

SEKRETARIAT Z-OY SZEFKA KES
L.dz. DS. 1804 / 423 / 2024
Data wpływu 28.10.2024

Pan
Dariusz Salamończyk
Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu RP

Szanowny Panie Ministrze,

w nawiązaniu do pisma z dnia 24 września 2024 r. z uwagami do poselskiego projektu ustawy o wychowaniu patriotycznym, przesyłam w załączeniu uwagi Sekcji Teorii Wychowania Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk, z uprzejmą prośbą o uwzględnienie ich w dalszych pracach legislacyjnych.

Z poważaniem
M. Konarski

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L.dz. SPS-WP.020.204.20.2024
Data wpływu 30.10.2024

Marek Konarzewski

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Łódź, 29.09.2024 r.

Sekcja Teorii Wychowania
Komitetu Nauk Pedagogicznych
Polskiej Akademii Nauk

Szanowna Pani,
Prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, dr h. c.
Przewodnicząca Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN

**Uwagi dotyczące projektu
Ustawy o wychowaniu patriotycznym
zmieniającej niektóre ustawy**

Na podstawie pisma Dariusza Salamończyka, Zastępcy Szefa Kancelarii Sejmu, wystosowanego w dniu 26 sierpnia 2024 r. do Prezesa Polskiej Akademii Nauk, profesora Marka Konarzewskiego, otrzymaliśmy do konsultacji poselski projekt ustawy o wychowaniu patriotycznym (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Piotr Zgorzelski), z prośbą o przedstawienie opinii. Po zapoznaniu się z treścią powyższego dokumentu oraz zawartymi w nim propozycjami zmian w aktach prawnych już istniejących, przekazujemy poniższe uwagi, które odnoszą się zarówno do uzasadnień merytorycznych proponowanej ustawy, ale także do procedur, które zdaniem członków Sekcji, powinny być zastosowane na drodze wypracowywania treści ustawy.

W pierwszym rzędzie pragniemy podkreślić, iż do konsultacji otrzymaliśmy dokument prawny, którego treść budzi wątpliwości merytoryczne odnoszące się do uzasadnień teoretycznych, w tym aksjologicznych, stojących u podstaw wychowania (w tym wychowania patriotycznego), jako procesu oddziaływania na człowieka. Uwagi formułowane przez członków komisji dotyczą zarówno formy jak i treści dokumentu, a także procedury i kontekstu w jakim należy odczytywać jego treść.

W treści dokumentu zastosowano pojęcia, których konotacja znaczeniowa budzi wątpliwości, na przykład:

- brak porządku pojęciowego, zgodnego z aktualną wiedzą pedagogiczną w zakresie zastosowania takich pojęć jak: wychowanie, kształcenie, nauczanie i uczenie się;
- zastosowano pojęcie „dobro publiczne”, którego konotacja znaczeniowa odnosi się do perspektywy ekonomicznej, a nie wartości uniwersalnych.

Pragniemy podkreślić, iż dokument nie odwzorowuje systemowego ujęcia, osadzonego w aktualnych koncepcjach teoretycznych, które pokazują relację w jakiej pozostają wychowanie

patriotyczne i na przykład edukacja obywatelska, a w oparciu o tę kategorię pojęciową aktualnie także przygotowywane są przez instytucje publiczne projekty edukacyjne. Wprawdzie w treści projektu pojawia się określenie edukacja obywatelska, ale w nie wskazano relacji w jakiej te pojęcia i ich desygnaty pozostają względem siebie.

Kolejna uwaga dotyczy kształtowania postaw (w tym przypadku postaw patriotycznych) jako fundamentalnego działania, wokół którego powinno być zogniskowane oddziaływanie. W przypadku analizowanego projektu zmarginalizowano ten aspekt wychowania patriotycznego i jego merytorycznych uzasadnień, szeroko rozumianych.

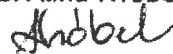
Wątpliwości budzi także jednoznaczne osadzenie projektu w perspektywie światopoglądowo-ideologicznej i politycznej. Wyrazem tego podejścia jest na przykład odwoływanie się do tego, że Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób organizacji wycieczek, ramowy program, a także wykaz miejsc, do których organizowane będą wycieczki, związanych z polskimi tradycjami wolnościowymi, demokratycznymi i modernizacyjnymi oraz materialnym i niematerialnym dziedzictwem narodowym.

Kolejna wątpliwość budzi to, iż skoro jak piszą autorzy projektu w uzasadnieniu „zasadniczym celem projektu jest ustanowienie wspomnianej Komisji Edukacji Narodowej, wprowadzenie nowych form edukacji obywatelskiej, przygotowujące do odpowiedzialności za Ojczyznę oraz uwspółcześnienie zadań edukacyjnych i wychowawczych w szkołach”, to powołanie takiej komisji powinno mieć charakter ponadpartyjny, faktycznie oparty na stanowiskach formułowanych przez środowiska oświatowe.

Skoro, jak zawarto w projekcie, Ustawa ma wejść w życie 1 września 2025 roku, a Komisja Edukacji Narodowej (KEN), ma być organem eksperckim, stabilizującym polski system edukacji, przyjęcie Ustawy powinna poprzedzić pogłębiona refleksja dotycząca istoty, celów, uzasadnień oraz form organizacyjnych dotyczących wychowania patriotycznego oraz podstaw formalno-prawnych powołania oraz funkcjonowania KEN.

Przedstawiony do konsultacji projekt nie spełnia wymogów dotyczących merytorycznego uzasadnienia wychowania patriotycznego jako takiego i form jego realizacji, a ponadto upolitycznienie tego procesu burzy jego istotę w perspektywie kategorii długiego trwania.

dr hab. Alina Wróbel, prof. UŁ

Przewodnicząca Sekcji Teorii Wychowania
KNP PAN